

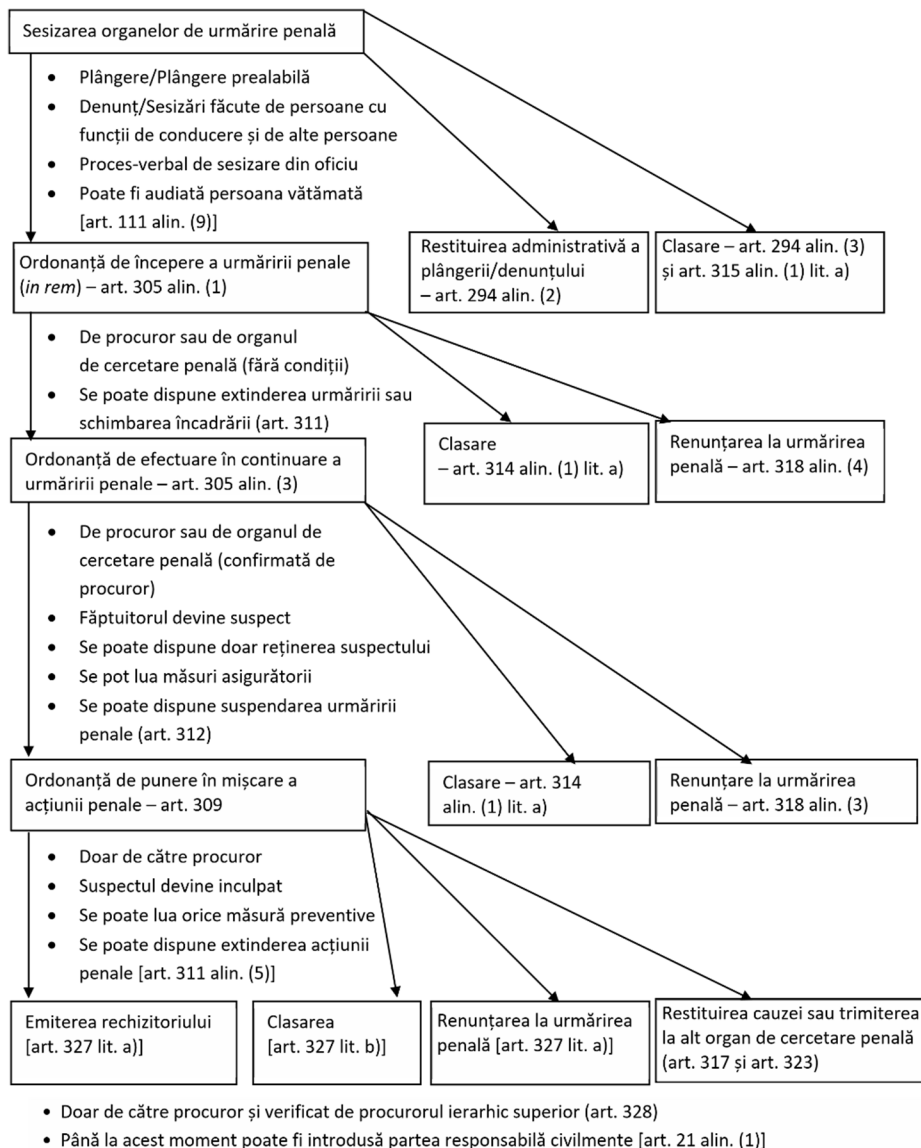
Cristinel Ghigheci

Ioan-Paul Chiș

Fișe de procedură penală

Vol. 2. Partea specială

URMĂRIREA PENALĂ

Fișa nr. 7

CAMERA PRELIMINARĂ

I. OBIECTUL PROCEDURII ÎN CAMERA PRELIMINARĂ

- procedura în camera preliminară **este incidentă** doar în cazurile în care instanța este **sesizată cu rechizitoriu** (nu și atunci când este sesizată cu un *acord de recunoaștere a vinovăției*);
 - atunci când judecătorul de cameră preliminară admite plângerea împotriva soluției de netrimitere în judecată și dispune începerea judecății, procedura este parcursă într-un *mod atipic*, fiind contopită cu procedura plângerii împotriva soluției de clasare [art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) CPP];
- **obiectul procedurii** constă în verificarea:
 - a) *competenței* judecătorului de cameră preliminară (care include verificarea *competenței* materiale, personale și teritoriale, a eventualelor *cazuri de incompatibilitate* ale judecătorului de cameră preliminară, a *specializării* în cazurile prevăzute de lege);
 - b) legalității *sesizării instanței* (care include verificarea *regularității* rechizitoriului);
 - c) legalității *administrării probelor* în cursul urmăririi penale (care include *legalitatea* dispunerii, autorizării, administrării probelor și *loialitatea* administrării acestora);
 - d) legalității *efectuării actelor de urmărire penală* (incidența sancțiunii nulității absolute sau relative) (art. 342 CP);
- **aspecte generale** privind procedura de cameră preliminară:
 - întrucât are un obiect specific, camera preliminară este o *fază distinctă* a procesului penal, iar nu o etapă a judecății^[1];
 - rațiunea instituirii acestei faze a fost aceea a *reducere termenul de soluționare a cauzelor*, prin verificarea cu caracter definitiv a legalității urmăririi penale înainte de debutul fazei de judecată; acesta este și motivul

^[1] În sensul că aceasta nu ar fi o fază distinctă a procesului penal, a se vedea I. NEAGU, M. DAMASCHIN, *Tratat de procedură penală. Partea specială – în lumina noului Cod de procedură penală*, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 196-203; A. ZARAFIU, *Procedură penală. Partea generală. Partea specială*, p. 376.

pentru care s-a prevăzut că durata procedurii în camera preliminară este de *cel mult 60 de zile* de la data înregistrării cauzei la instanță (art. 343 CPP), termen de recomandare;

- *verificarea competenței* judecătorului de cameră preliminară se face prin raportare la *fapta descrisă* în rechizitoriu și la *încadrarea juridică* dată acesteia de către procuror (de ex., nu ar putea judecătorul de la judecătoria să decline competența în favoarea celui de la tribunal, pe motiv că el apreciază că fapta descrisă în rechizitoriu nu constituie infracțiunea de lovire sau alte violențe, ci infracțiunea de tentativă de omor);
- dacă în raport cu fapta descrisă ori cu încadrarea juridică dată acesteia de către procuror constată că ar fi competent un alt judecător de drepturi și libertăți (de ex., judecătorul de cameră preliminară din cadrul judecătoriei constată că la profesia inculpatului s-a menționat că acesta este magistrat, avocat, notar etc.), își declină competența prin *încheiere definitivă* [art. 50 alin. (4) CPP]; la fel, dacă schimbarea competenței a rezultat dintr-o *modificare legislativă* [art. 49 alin. (2) CPP];
- *cazurile de incompatibilitate* ale judecătorului de cameră preliminară sunt comune cu cele ale instanței, menționate la art. 64 CPP.

CCR 1. În concepția legiuitorului, această nouă instituție procesuală nu aparține nici urmăririi penale, nici judecății, fiind echivalentă unei noi faze a procesului penal. Procedura camerei preliminare a fost încredințată, potrivit art. 54 CPP, unui judecător – judecătorul de cameră preliminară –, a cărui activitate se circumscrie aceleiași competențe materiale, personale și teritoriale ale instanței din care face parte, conferindu-i acestei noi faze procesuale un caracter jurisdicțional (*C.C.R., dec. nr. 641/2014, M. Of. nr. 887 din 05.12.2014*).

2. Curtea a constatat că aprecierea cu privire la caracterul complet al probelor necesare pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei excedează competenței judecătorului de cameră preliminară, astfel cum este aceasta circumscrișă în raport de obiectul camerei preliminare, fără a se aduce atingere dispozițiilor constituționale invocate, în condițiile în care legiuitorul poate institui anumite limite de competență, nefiind afectată plenitudinea de jurisdicție a instanțelor judecătorești, deoarece aceasta se circumscrie, în acord cu dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție, numai legii (*C.C.R., dec. nr. 641/2014, M. Of. nr. 887 din 05.12.2014*).

DCD Cât privește posibilitatea judecătorului de cameră preliminară de a cenzura actele judecătorului de drepturi și libertăți și de a exclude

probe administrate în baza hotărârii acestuia, relevantă este încheierea judecătorului de cameră preliminară din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția penală nr. 3.147 din 12.12.2014, potrivit căreia fac obiect al controlului în camera preliminară și actele judecătorului de drepturi și libertăți prin care s-au dispus măsuri legate de probele pe care se întemeiază acuzația. Aceeași concluzie a existenței unui control *a posteriori* asupra încheierii definitive prin care judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță cu privire la măsurile de supraveghere tehnică a fost evidențiată și în doctrină (*I.C.C.J., dec. nr. 2/2018, M. Of. nr. 307 din 05.04.2018*).

J

1. În cadrul procedurii reglementate în art. 342 CPP, judecătorul de cameră preliminară verifică dacă în rechizitoriu sunt descrise elemente de fapt pentru fiecare dintre elementele de tipicitate ale conținutului infracțiunii. Judecătorul de cameră preliminară nu verifică, în faza procesuală a camerei preliminare, dacă descrierea este corectă și poate conduce la pronunțarea unei soluții de condamnare, ci numai dacă descrierea este completă. În ce privește desfășurarea urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară analizează dacă aceasta a respectat prevederile legale ce reglementează succesiunea etapelor acestei faze procesuale; ordonanțele de conexare, disjungere, continuare a urmăririi penale și punere în mișcare a acțiunii penale au fost emise cu respectarea dispozițiilor de formă (*I.C.C.J., înch. nr. 254 din 23.03.2018, www.scj.ro*).

2. În doctrina juridică și jurisprudență s-a arătat că judecătorul de cameră preliminară nu verifică temeinicia acuzației formulate prin actul de sesizare, existența unui suport probatoriu al situației de fapt descrise în rechizitoriu sau caracterul lacunar și insuficient al probatoriului, stabilirea incidenței ori neincidenței unor acte normative sau examinarea atribuțiilor de serviciu și nici legalitatea sau temeinicia încadrării juridice reținute în actul de sesizare ori existența unui impediment dintre cele prevăzute în art. 16 CPP, ci doar întrunirea exigențelor prevăzute în art. 328 CPP (în acest sens, încheierea nr. 230 din 25.03.2015, încheierea nr. 11 din 06.02.2015, încheierea nr. 138/C din 20.05.2015 ale Înaltei Curți de Casație și Justiție) (*I.C.C.J., înch. nr. 1064 din 14.11.2017, www.scj.ro*).

3. Judecătorul de cameră preliminară din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a constatat că infracțiunile reținute în sarcina inculpaților sunt descrise în actul de sesizare de o manieră clară, inteligibilă, existând toate elementele necesare pentru stabilirea obiectului judecății, conform dispozițiilor art. 371 CPP, dar și pentru asigurarea deplinei exercitări a dreptului la apărare al inculpaților,

fiind indicate conduitele considerate ilicite, precum și împrejurările de timp, loc și spațiu în care au fost comise faptele penale, ca și urmarea produsă. Opțiunea procurorului de a valorifica, în susținerea acuzațiilor, doar unele dintre probele administrate nu anteamază chestiuni de legalitate a sesizării, ci de temeinicie a acuzațiilor, care nu pot fi cenzurate în faza de cameră preliminară (I.C.C.J., înch. nr. 169 din 21.02.2017, www.scj.ro).

II. MĂSURILE PREMERGĂTOARE

– după sesizarea instanței prin rechizitoriu, **dosarul se repartizează aleatoriu** judecătorului de cameră preliminară [art. 344 alin. (1) CPP];
– judecătorul de cameră preliminară căruia i s-a repartizat cauza ia măsuri pentru **desfășurarea etapei scrise** a procedurii, respectiv:

1. *comunicarea* către *inculpat* a unei copii certificate a rechizitoriului și, după caz, a traducerii autorizate a acestuia (depuse de parchet);

2. *încunoștințarea* (printr-o adresă) *inculpatului, părților și persoanei vătămate* cu privire la: a) *obiectul* procedurii în camera preliminară; b) dreptul de a-și angaja un *apărător*; c) *termenul* în care, de la data comunicării, pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală;

- termenul de formulare a cererilor și excepțiilor este stabilit de către judecătorul de cameră preliminară, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, dar nu poate fi mai scurt de 20 de zile [art. 344 alin. (2) CPP];

- este un termen procedural, judiciar, de recomandare; depășirea termenului de formulare a cererilor și excepțiilor nu atrage decăderea din dreptul de a le formula (I.C.C.J., Compl. RIL, dec. nr. 14/2018, M. Of. nr. 765 din 05.09.2018);

- deși părțile și persoana vătămată sunt încunoștințate (printr-o adresă) cu privire la dreptul de a-și angaja un apărător ales, când judecătorul de camera preliminară nu cunoaște dacă acestea vor uza de acest drept (de ex., avocatul ales nu a depus delegație și nu a făcut vreo cerere de studiere a dosarului), în cazurile în care apărarea este obligatorie (fie pentru inculpat, fie pentru persoana vătămată sau partea civilă), judecătorul de camera preliminară ia măsuri pentru *desemnarea unui avocat din oficiu* și îi va comunica și acestuia *termenul* în care, de